

אור מופלא

ארעות בגנים לאור תורת מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב ותלמידיו הק' זיע"א

שנהג' | גליץ קל"ג | פרשת שלח תשפ"ג

נראה אור

אמרות קודש ופנינים
קדים על פרשת השבוע

וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום (ג, כה)
סגולה להפך הטבע - להתגבר עליה ארבעים יום

וי"ל בדרך רמז דהנה ראיתי בספר דאם יש לו לאדם איזה מדה רעה ח"ו יתגבר עליה ארבעים יום נגד יצירת הולד ואז יגיעה אל טבע חדשה ולא יהיה בו מדה זו, והנה שרמזה התורה וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום, שיכול לשוט מארציות שלו מקץ ארבעים יום ויהיה כבריה חדשה אז, ודו"ק.^א

ונהי בעינינו כחגיגה וכן היינו בעיניהם (ג, לב)
לא לשים לב על דעת אחרים

זה היה אחד מן החטאים של המרגלים, וקשה את מה שאמר ונהי בעינינו כחגיגים עוד נוכל להבין, אבל מהו וכן היינו בעיניהם, מאי אכפת לך איך אתה נראה בעיני אחרים.

(הרה"ק מקצק זיע"א)

מכל אדם, שיכול ללמוד אפילו מן אדם רשע עבודת בורא ולא יטעה זהו דוקא חכם ולא אחר. זהו פירוש הפסוק, ועשו להם ציצית, כמ"ש רש"י ז"ל, דבר אחר ציצית על שם וראיתם אותו כמו מציץ מן החרכים, היינו שהעולם יעשו להם הבטה להציץ על סוף של רשעים שיאבדו בגיהנם ומכל מקום מוסרים נפשם בשביל תענוג שעה אחת, מכל שכן דכל שכן שימסור נפשו לעבודת בוראו. והנה על כנפי בגדיהם, כנפי הוא סוף כמו הכנף שהוא סוף הבגד, בגדיהם הוא רשעת של רשעים, כמ"ש (חבקוק א, יג) למה תביט בוגדים תחריש, היינו שצוה הכתוב להליץ על כנפי בגדיהם, היינו סוף רשעות שלהם, שיאבדו בגיהנם כנ"ל. אבל כדי שלא תטעה ללמוד מן הרשע כפשוטו לעשות כמעשיו כיון שתשגיח על מעשיו, לכן אמר הכתוב ונתנו על ציצית הכנף, היינו שתתן על הבטה זו תציץ בסוף של הרשעים תתן פתיל תכלת הוא חוט היראה כנודע, גם כמ"ש רש"י ז"ל תרגום של שכול תכלת. ואז יהיה לכם לציצית וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם, במכל שכן מן הרשע, פירוש ובשביל שיהיה לכם חוט היראה לא יטעו ללמוד כפשוטו מן הרשע לעשות כמעשהו, והנה ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם.

(רב יב"ב)

עצה לנבד' על תאוות הוא לזכור מעש"ט

אמר אבנ"ר זצוקלה"ה על פסוק וראיתם אותו וזכרתם וגו', והדר כתיב פעם שנית למען תזכרו שבראה כמיתור, אך הפירוש כך הוא, כי יכול להיות שיהיה האדם בעל מדות טובות ויש לו הולך אך כל זה בעת שאין יצרו מסימתו לתאוות ומדות רעות. אבל בעת התגברות יצרו עליו ישכח כל זה וילך אחרי תאוות יצרו ח"ו. והעצה לזה שישים אל לבו בעת התגברות התאוה והחמדה עליו, לזכור הא"כ שער עתה היה טוב וישר לפני אלקים במדות ומעשים טובים והרגיש חיות הקדושה ועתה עבירת תאוה המגונה בשעה קלה יפסיד כ"ז ח"ו.

זה מורה ומרמזת התורה הק' לנו בפסוקים האלו כי זכרתם הראשון הוא כפשוטו שיזכור לעשות ולקיים כל מצות ה', ולקשט מדותיו להיות טוב וישר לפני אלקים, ושלא יתור אחרי לבו ועיניו, אך אעפ"כ יכול להיות בעת התגברות יצרו והבערת אשיות התאוה, ישכח כ"ז וילך אחרי תאוות לבו ועיניו, וזהו ולא תתורו אחרי לבבכם וגו' כי

ליבא ועינא תרין סרסורי עבירה עין רואה ולב חומד, שלא תתורו אחרי הרהורים האלו, וזה ע"י למען תזכרו, שתזכרו שער עתה הייתם טובים וישרים, ובור התאוה בשעה קלה תפסידו כ"ז זה.

(מגן אברהם, פרשת מקץ)

חובה ללמוד הוזה"ק בפרישה זו

שמעתי שהגאון הקדוש אבנ"ר מגור זצלה"ה בעל 'שפת אמת' זיע"א אמר בשם היהודי הקדוש זיע"א, אשר חיוב על כל אדם ללמוד בכל יום הוזהר הקדוש פרשת שלח בענין מרגלים: 'אמר רבי שמעון, מפרשתא דא אולפינא רזא דחכמתא וכו', - כל הענין, שהוא התחזקות כנגד טענות היצר הרע המפתה את הבריות.

להתעורר בזמירת מוציא דיבה

מזאת הפרשה יש להתעורר עד היכן העונש של מוציא דיבה, גורם רעה לעצמו וגורם רעה לכל העולם, כמו המרגלים שגרמו רעה גדולה לכל ישראל ורעה גדולה שבגדולות לעצמם וארז"ל מה אלו שלא הוציאו לעז אלא על עצים ואבנים שאמרו ארץ אוכלת יושביה כך המוציא דבה על חבירו וכו'.

ליבא ועינא תרין סרסורי עבירה יש לו יראה כמ"ש (איוב כח, כח) ויאמר לאדם הן יראת ה' היא חכמה, וכיון שיש לו יראה לא יוכל ללמוד מן הרשע לעשות כמעשיו שירא מן הבורא ב"ה. לכן אמר בן זומא איזהו חכם היינו הלומד

אמונות אור

ראיתי להזכיר פה את אשר שמענו מפ"ק המחבר זלה"ה כי בימי ילדותו אותה נפשו הטהורה לבא בסוד האמת ולדעת בחכמת הקבלה, אבל לא עלתה בידו עד שמצא כתוב הנ"ל שבמ' יום יכול האדם להיות כבריה חדשה ונהג בעצמו כן ופרש עצמו מכל הנאות עוה"ז כל ימי משך המ' יום ובסוף המ' יום בליל שב"ק נחלש מאד וחספנות השינה,

אור חדש

אמרות קודש
מרועי החסידות בדורינו

אמרות קודש

מכ"ק אדמו"ר משירלובצא שליט"א

ידבר ה' אל משה לאמר שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען (ב, ג) וברש"י לדעתך, אני איני מצוה לך אם תרצה שלח, לפי שבאו ישראל ואמרו ושלחה אנשים לפנינו, כמ"ש ותקרבון אלי כלכם וגו' ומשה נמלך בשכינה א"ל אני אמרת להם שהיא טובה, שנאמר אעלה אתכם מעני מצרים וגו', חיייהם שאני נתון להם מקום לטעות וכו'. ויש להבין דאחרי שמשה רבינו מהימנא, שמע דברים ברורים מפי קוב"ה חיייהם שאני נתון להם מקום לטעות, א"כ איך שלח אותם המרגלים ולא נפחד ממאמר הקב"ה ומסופו של הדבר, ועוד עצם הענין ששליחת המרגלים היה לדעת משה בעצמו, הא"כ כתוב וישלח אותם משה ממדבר פארן וגו' על פי ה', דמשמע שהיה ע"פ הדיבור, וגם כל מאמרו של משרע"ה כששלח המרגלים ואמר להם לראות הארץ הטובה היא אם רעה וגו', למה לו להכניס בכלל ספיקות בלבם שאפשר היא במציאות שהארץ היא רעה או רעה ח"ו בוודאי ארץ זבת חלב ודבש היא, ולהלן כשביקשו כלב ויהושע לשנות דעת העם אמרו, אם חפץ בנו ה' עלה נעלה וירשנו אותה וגו', מהו לשון הספק 'אם' חפץ בנו וגו', ועיין באור החיים הק' דלשונם הוא כעין המשך למה שאמר כלב וכי זה בלבד עשה לנו בן עמרם, שע"י המשך העם לשמוע לו ולדבריו, וכע"ז אמרו עכשיו אם חפץ בנו ה' כדי להמשיך העם שישמעו אליהם.

ומובא בספח"ק ארון ערות מכ"ק דו"ז זיע"א, דעיקר שילוח המרגלים היה כדי לטהר את הארץ מכל הטומאות והזהמות שלא יתדבקו ח"ו בבנ"י, ועיקר קליפה של כנען הוא באכילה ושתייה, שע"י באין כל מיני תאוות אסורות ורעות, דאם אוכלים ושותים כדלשון וטהרה אז נתדבק בתוך האדם הניצוץ אלקי הנמצאה בתוך האוכל, ובאם אינו אוכל בקדושה אזי המאכל הוא בבחינת מיתה היינו כגוף בלי נשמה, דכל חיותו הוא מהניצוץ הנמצאה בה, וא"כ נתדבק ח"ו באדם רוחות רעות, ועי"ז באים לדברים אסורים ורעים, וזה שצינו הש"י כמעשי ארץ כנען וגו' ולא תעשו דהיינו שאם עושים ח"ו כמעשיהם אזי נופלים כל המדרגות, והנה מטרות שילוחם כדי להכניע קליפת כנען, וזהו שלח לך אנשים ויתורו וגו' מלשון חבל (כמו כוונת חיצ"ק על יתר), שיכפתו המרגלים קליפת כנען להשפילה ולהכניעה תחת בני"י.

וזהו שלח לך אנשים' כעין דאיתא באע"ה והנה שלשה אנשים ניצבים עליו, שעשו א"ע כאילו הם אוכלים ולא אכלו, שכל אכילתם של יהושע וכלב היה בכוונת ויחודי שמות הק', ועי"ז היו ביכולת להמשיך קדושה גדולה על כלל ישראל, שהגם שכשיכנסו לארץ ישראל ארץ כנען יאכלו וישבעו בכוונות ויחודי שמות הק', ובקבלת עול מלכות שמים בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, וח"ו שיהיו נמשכים אחר חמדות ותאוות הארץ בגשמיות, וכידוע בשם הרבי ר' הערש זיע"א שאם לא היה המשך בעמדם ב'

הרה"ק רבי יעקב יצחק מבלענדוב זע"א כ"ד סיון תרמ"ב

ועתה יגדל נא כח' (ד יז)

פעם לפני ראש השנה ישבו אצל הרה"ק רבי ישראל מרוזין זע"א שני רבנים חשובים ועוד אברך אחד תלמיד חכם, ופנה הרה"ק לאברך ואמר: כיון שגם אתה ראוי להוראה הרי אתם ביחד בית דין חשוב, לכן אבקשכם שתפסקו שתהא השנה הבעלי"ט שנה טובה ומבורכת, וענה אחד מהרבנים ואמר: אנחנו מסכימים לפסוק הכי אך בתנאי שרבינו יסכים להוראתנו.

מדינת פניו של הרה"ק היה ניכר שנהנה מתשובתו של הרב ושיפה אמר, וסיפר להם הרה"ק מעשה שהיה לפני כמה שנים שחלה מוכסן אחד בכפר הסמוך לרוזין ונסעה אשת המוכסן אל העיר הסמוכה ונכנסה אל הרב בטענה: היות שעם כל מיני שאלות אנו פונים אליכם הרב, לכן גם עכשיו הנני רוצה שתפסקו לי שבעלי יבירא ויחזור מהר לאיתנו, הרב צירף אליו עוד שני אנשים והוציא פסק דין בתנאי אם גם אני אסכים לדבריו, ושלה הפסיד אלי וחתמתי עליו, וכן באמת ראוי לעשות כי על כן כתוב: 'יגדלי' ביו"ד רבתי לומר: שכד להרבות את מדת ה'חסד' (גדולה מורה על חסד, כמאמ"כ לך ה' הגדולה הגבורה: וגו'), צריכים יו"ד (יהודי) גדול מאד.

המשך מעמד א' קלקול המרגלים היה אז הגאולה ותיקון השלם, אלא מכיון ששאר המרגלים לא היו בדרגתם של כלב ויהושע ולכן נתפסו בגשמיית וחומריות הארץ, ועייז נתבטלה מטרות שליחותם, ואדרבה, עייז נתפסו בני ישראל בגשמיית הארץ כעשה של שנעשה.

ולכן צריכים לשמוע לדבר הש"י ולהתחזק בענינים אלו, להתנהג בדרך אבוה"ק, ועל אכילתנו וכל ההתנהגות באכילתנו יהיה באופן של דביקות באלוקות, כל אחד לפום דרגתיה דיליה בכוונת הברכות ובאכילה כדבעי בקבלת עומ"ש, וכידוע שאם אין מברכין כהוגן אזי המאכל תובע עלבוננו מהאדם שלא כיבדו כראוי, כדאיאת **מהר"ר אלימלך** זע"א עה"פ וקו"י ה' יחליפו כח, והיינו שברוך ה' כל עיקר עבודתם ומלחמות היצר של אנשים פשוטים, הוא בתפילה ובתורה שיהיה ככוונה הרצויה לפני הבו"ה, אבל צדיקי אמת שכל חיותם הוא בעבודת האכילה שיהיה בקדושה וטהרה, ועייז הם מוציאים הניצוץ הקדוש וכל חיותם הוא מהקדושה והחיות שבתוך המאכל, ועייז בנקל הוא שכל הזמן יהיו דבקים בהש"י.

הענין בזה הוא כידוע שכל הבריאה כולה נבראה בשני כוחות הטוב והרע, וכל זמן שכח אחד גובר נחלש כח הרע והטומאה, ולכן אם האדם מתנהג כדבעי בעניני גשמיית, ממילא נתחזק אצלו בכפל כפלים כח הטוב והקדושה שבו. זה מה שאמר הפסוק שלח לך אנשים, היינו שצריכים למעט ולשלוח העונג הגשמי וההנאות האלו, כדי שזיכה עייז למדריגת ארץ העליזונה ועלמא דקשט בבחינת גן עדן, ועיקר הדרך ליכנס לשערי ההסתפקות, הוא לידבק בקדושת משה רעיא מהימנא וזהו לדעתך, להיות מקושר בדעת דמשה שהכתוב אומר ומעיד והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, דהיינו שמקטינים את עצמם לבלתי להתגאות כ"כ, ועייז ממילא חושבים למה לי זאת, עד שבאים ונכנסים לעולם התענוג ולהשפיע קדושתו ית' לכל שבטו ולכל בניו, זה שאמר הש"י חייכם שאני נותן להם תפקודו, דהיינו מכיון שתפקידם היה להמציא קדושת ארץ ישראל ממילא היה להם עבודה כשהו לבלתי להיאחז בגשמיית הארץ, וזהו חייכם דהיינו כמה חיות של אדם שכל כמה שנתרחק מהגשם כן נתקרב לרוחניות, ולבסוף קרה מה שקרה ולכן אמרו המרגלים לא נעלה משום הקליפות החזקים ששם, משאי"כ יהושע וכלב צעקו עלה נעלה אם חפץ בנו ה', והיינו שבכח האלקי יכולים להתעלות ברגע כמימרא להתקרב אליו ית"ש בקדו"ט, ואז והיא ה' אותנו, להכניע כל הקליפות הסובבים אותנו.

יעזור הש"י שנהיה יכולים לעלות ולתקן אי"עו בקדושת התנהגות השמיות, ועייז נזכה לבחינת ארץ העליזונה עם קרבת הש"י בהתעלות המדריגות, עד שזוכה בקרוב בביאת משיח צדקנו ברחמים ב"א.

אורו של רבינו הרה"ק רבי יעקב יצחק מבלענדוב זע"א הפציע לאביו הרה"ק רבי חיים מאיר יחיאל' השרף ממאגלניצ'א זע"א, בן הרה"ק רבי אבי עזרי זעליג שפירא אב"ד גרעניץ זע"א חתן הרה"ק המגיד מקאזניץ זע"א. ולאמו מרת גיטל ע"ה, בת הרה"ק רבי אלעזר מליזענסק זע"א, בן הרה"ק הרבי ר' אלימלך זע"א. בהגיעו לפרקו נלקח לבית הרה"ק רבי אריה לייבוש מחלעם וטאמשוב זע"א, שהיה חתן הרה"ק בעל האור לשמים זע"א. ויאסף על עמיו ביום כ"ד בסיון שנת תרמ"ב, ומנו"כ בווארשא.

בקאזניץ התגורר יהודי שקראו לו ר' יהודה פעלדשער והנה עלתה חזית שחורה, על פניו ובאותם ימים היה בזה משום סכנה באם לא מנתחים לרפואתה, וידידיו וירזוהו לערוך הניתוח ואף הוא עצמו ידע על הסכנה אליה נקלע אך הסתפק היכן לערוך הניתוח האם ליטע לווארשא או לראדום וגם עלה מורא בלבו מעצם הניתוח, ונסע אל רבינו לשאול בעצתו האם יעשה הניתוח והיכן, וכתב קויטל ונכנס אל הקוי"פ ובקראו הקויטל שאלו רבינו האם מריח אתה בשמים במוצאי שבת? והלה החל לגמגם ולנענע בראשו אנה ואנה, כמבולבל, כי אכן לא היה דרכו להרה"ק, ורבינו הבין מתשובתו שאינו מריח ונענה אליו בקול: אם תריח בשמים במוצאי שבת אינך צריך לניתוח, ונשאר האיש לשבות אצל רבינו ובמוצאי שבת כשרבינו הבדיל הריח האיש הבשמים ותיכף נעלמה הכתם בלא להשאיר רושם, ובחזרו לקאזניץ תמהו כולם האיך נתרפא במהירות כ"כ ללא שום סימן של ניתוח ובלא שום תחבושת.

♦ הוא היה אומר ♦
וכסיל בחשך הולך (קהלת ב, טז) הכסיל הוא תמיד הולך בחשך וצועק הלא חשך לפני תמיד ואיני רואה כלום, ובאמת הוא בעצמו רודף החשך ולזאת ידמה לו שחשך היא לפניו, אולם איש אשר עיניו לו יכול לראות אשר זאת בעצמו אש נדמה לו כי חשך הוא לפניו היא עצת היצר רח"ל.

לו תיקון. ענה רבינו איך קען דיר נישט העלפען כי אין לצדיק היכולת לעזור ולהעלות את החוטא אלא אם יש לו שמץ אחיזה בהחטא במחשבה דקה איך האב נישט קיין שום אחיזה אין די ענינים אפילו נישט במחשבה מעודי עד היום הזה, ועצתי שותלך לצדיקים אחרים שאולי הם גדולים ממני אבל יש להם שמץ אחיזה בענינים אלו בהיתר, סע לחיים ולשלום.

והאברך נסע לצדיק אחד והוא נתן לו תיקון ואעפ"כ נשאר האברך חסיד ומקושר לרבינו. והפטיר ר' שיעמלע, דזה שרבינו אמר דאין לו אחיזה בענינים אלו אינו חידוש אצלו, אבל זה שאמר אפילו בהיתר אפילו במחשבה - בזה הוא החידוש הגדול בדור.

רבינו אמר דמרגלא בפומא דאינשא תמיד בעת שבה עליו איזה צער לומר דער אויבערשטער וועט העלפין, וזה בוודאי צריך כל איש הישראלי לבטוח בהש"ת ולהתפלל לפניו תמיד שיעזור לו, אך כל זה אם ישבור מקודם לבו האבן לשום מקירות לבו לפניו ית"ש, כי מודעת זאת מאמרים ז"ל אם רואה האדם שישורים באים עליו יפשפש במעשיו, כי השי"ת שולח על האדם יסורים כדי לעורר אותו משינת האולת ושב ורפא לו, ואז יהיה לבו בטוח בהשי"ת שיעזור לו. אך יש בני אדם שמרגילים עצמם תמיד לומר השי"ת יעזור לי מבלי משיע על לב מה זה ועל מה זה באה אלי הצרה הזאת ר"ל, הלא חפץ חסד הוא איז כמעט לא עשה היסורים שום פעולה בפשטותם רק ההרגל נעשה כטבע לומר תמיד השי"ת יעזור, ועייז צריך האדם ליישב עצמו מקודם שיאמר איזה דיבורים כאלה רק אחר שהרהר בתשובה יכול לבטוח בהשי"ת וחונן ירבה לסלוח ושב ורפא לו.

רבינו אמר לפרש הפסוק (תהלים קט, טז) חשבתי דרכי ואשובה גלי אל עדותיך, כי לפעמים יש עת שאין אדם יכול לעורר את עצמו לתפילה ואין מוחו זך ולבו אטום עד שאינו מרגיש שום טעם בהדיבורים אשר הוא מתפלל, יכול האדם לשות עצמו בנפשו להעלות על רעיונו כל עניניו איך מתנהגים עמו הן בעניני פרנסה או בשאר ענינים והרפתקאות דעוד עליו עני שכינים בלבו מרירות גדול ויתעורר לבו להתפלל על עניניו וממילא יוכל ליקח זה ההתעוררות לעבודת השי"ת ולהתפלל אליו מעומקא דלבא, וזהו פירוש חשבת דרכי, איך מתנהגים עמי בעניני העולם הזה, ועייז ואשובה רגלי אל עדותיך, אל עבודת השי"ת. ועוד עצה הביא רבינו לאדם שבאה עליו חולשה גדולה רח"ל על שאין לו כח להתפלל ולומר תיבות התפילה, או שגבר עליו שאר מיני צרות ובלבולים רח"ל, והעצה היעוצה לזה שישתוב וישקול בדעתו למשל אולי היום יום האחרון ורגע אחרונה שלו, אזי מה מאד צריך להתאזר ולאסוף כל כחותיו ולהתפלל להשי"ת ולשוב לפניו בכל שארית אמצו כחו עד מיצוי הנפש, שזה מגמת כל איש הישראלי שיצא נשמתו בטהרה, וכאשר יחשוב הדבר הזה אזי בעזר השי"ת בוודאי יתחיל לדבר דיבורים קדושים מעט מעט וטהר ידים יוסף אומץ, וקו"י ה' יחליפו כח, והשי"ת ברחמי ישלח לו עזרתו מקודש ויאמץ כחותיו והבא לטהר מסייעין לו.

♦ זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל ♦
(מקורות: אבני אפר, אצרות חן, אמת לעיבק, גן הדסים, נפלאות הצדיקים)